

TUHANSIEN LINTUJEN JA KALOJEN EILAT

22-29.3.1993

ISRAEL (EILAT, TEL AVIV)
EGYPTI (CORAL ISLAND)

Luvatun MAAN
sijasta keskityimme
tutkimaan ”luvattua
ilmatilaa ja vettä” ...

ma 22.3.

El Al -yhtiön taistelulentäjän siivittämänä laskimme jalkamme tukevasti Israelin pölyiselle kamaralle. Eilat-in lentokenttä on aivan kaupungin keskellä – Heli luuli jo hetken, että laskeudumme pääkadulle. Vastapainona Helsingin tuplavarmennetuille ristikuulusteluille matkan tarkoituksesta, henkilöhistoriasta ja mukana olevista lintukirjoista, tuloksetyksen sujui sutjakkaasti: kaksi minuuttia koneen ovien avautumisesta olimme jo bussissa matkalla kohti ”loistohotelli” Sun Club Caravanian. Fritidsresorin Salla-opas ei pettänyt odotuksia, vaan käytti tosiaankin kaikki ammattikunnalleen ominaiSET kliseet ja manööverIT ehdottomasti heti kättelyssä.

Buduuarimme kokolattiamatolla (!) piti peliään valtava torakkayhdyskunta (toinen kohtasi matkansa pään heti, toinen myöhemmin WC:n lattialla 44-numeroisen uimaräpylän alla).

Hotellin aulabaarissa otimme Ilkan synttärigrogit ja vaihdoimme pari ornitologista sanaa turkulaisen Jarmo Komin kanssa (OKO:n pääjohtajan Pauli Komin poika), jonka yllättäen samaan koneeseen sattuneet paimiolaiset tuttumme Tapani ja Annika Numminen meille esittelivät. Eilat tuntuu vetävän lintuguruja!

ti 23.3.

Israelilainen aamiainen oli monipuolinen ja joiltain osin maukaskin, mutta täydelliseksi sen saisi, jos vastoin kosher-sääntöjä maitotuotteiden yhteydessä saisi lihaakin, vaikkapa kunnan kinkkusiivut.

Tervetuloilaisuus oli tyypillinen lajinsa edustaja. Kihlisteltiin appelsiinimehulla ja opittiin sanomaan ”le chaim”. Ilmoittauduimme sunnuntain veneretkelle ja introsukellukselle.

Lähdimme Eilatin keskusta, jossa erään pankin edustalla vaihdoimme rahaa pimeästi. Ensimmäiset Gold Star -oluet kietaistiin helttään pohjoisrannalla suurella mielihyvällä. Luvatun maan karuja mutta sitäkin kuivempia maisemia sai ihailta, kun kävelimme kaupungista viitisen kilometriä hotellillemme Coral Beachille. Matkalla saimme käsityksen siitä, miltä tämä seutu on näyttänyt ennen kuin juutalaiset ovat pakottaneet maan hedelmälliseksi istuttamalla puita ja rakentamalla kastelujärjestelmiä.

Heti hotellin edessä tien toisella puolella oli koralliranta, jota piti vielä iltpäivällä käydä katsastamassa. Ensimmäinen tapaaminen Punaisen meren kanssa oli unohtumaton: tasaisella hiekkapohjalla kasvoi riutta- muodostelmia, joiden tuntuessa monenlaiset värikkäät kalat parveilivat ja puolustivat reviirejään. Merenpohjassa näkyi merisiilejä ja -makkaroita. Paljain jaloin ei veteen ollut menemistä!

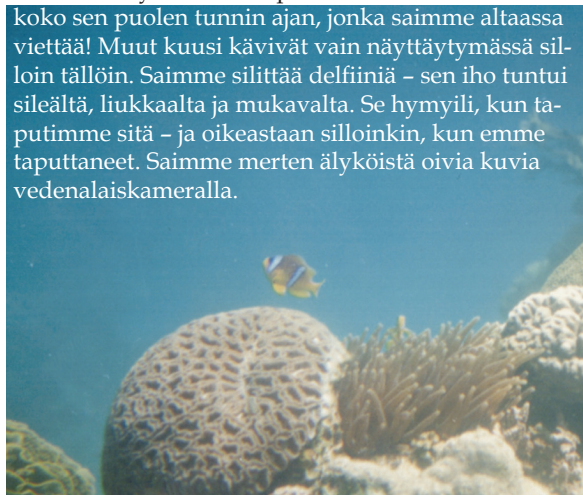
Siestan jälkeen menimme linja-autolla keskusta, kiertelimme hotellialueella, näimme mm. lasten leikkipuiston, jossa sai ohjata rekka-autoja tai lammikossa olevia veneitä kolikolla toimivilla kauko-ohjaimilla. Söimme shawarmaa – ja näimme sirittävän kaskaan itse teossa.

ke 24.3.

Aamulla saimme tietää, että huoneen vaihto laattalattiaiseen onnistuu tänään, joten pakkasimme tavarat ennen lähtöä Dolphin Reef -rannalle. Tämä pieni vihreä keidas sijaitsi puolivälissä kaupunkiin päin mentäessä. Täällä voi uida, sukeltaa ja pulkoida ihka oikeiden delfiinien kanssa – kirkkaanvihreässä 25-asteisessä vedessä, uteliaiden kalojen seassa!

Delfiinit asustivat merestä verkolla eristetyssä altaassa, ja ohjaajat varoittelivat, etteivät ne aina ”omilta kiireiltään” ehdi tervehtimään vieraita. Meitä kuitenkin onnisti: yksi valaista piti meille seuraa melkein koko sen puolen tunnin ajan, jonka saimme altaassa viettää! Muut kuusi kävivät vain näyttäytymässä silloin tällöin. Saimme silittää delfiniä – sen iho tuntui sileältä, liukkaalta ja mukavalta. Se hymyili, kun taputimme sitä – ja oikeastaan silloinkin, kun emme taputtaneet. Saimme merten älyköistä oivia kuvia vedenalaiskameralla.

Rannalla asui myös laiska *pelikaani*, joka liikkui vain vältelläkseen lasten turhan intensiivistä huomiota. Muuten päivä sujui veltosti *Makkabi*-oluen ja romaanien parissa. Ilkka perehtyi maan historiaan lukemalla **Leon Uriksen** kirjaa ”*Mila 18*” juutalaisten kohtaloista Varsovan gheetoissa toisen maailmansodan aikana. *) Heidän maineelleen kilistimme *Sabra*-likööriä (*sabra* on kaktuslaji ja tarkoittaa myös Israelissa syntynyttä juutalaista). Juomassa on appelsiinia ja suklaata.

to 25.3.

Kello 6.45 linturetelle! Jo bussipysäkillä näimme *pippurilinnun* ja pari *hiirihaukkaa*. Keskustan puistonurmikolla kiikaroimme *keltavästäräkkejä*, kirvisiä ja suurisilmäistä *ruostekurkkusirkkua*.

Kaupungin koillispuolen suola-altailla olikin messevä vipinä: koko joukko erilaisia kahlaajia sekä taivaalla jatkuva satojen petolintujen virta olivat saada niskamme nyrjähtämään. Värikkäin havainto oli *pikkumehiläissyöjä* smaragdinvihreälle välkähtävänä, sinisine poskieneen.

Taatelipalmulehdossa aasien huudon säestämänä tarkkailimme *heinäkurppaa* ja palmunrungoissa asustelevia *leppälintuja*. Näimme myös melkein villin kamelin. Suolalammikoiden lähelle pystytetyt lintujen tarkkailukatokset tarjosivat varjoa ja mukavan istumapaikan käsitukineen kaikkieneen.

Reippaudellamme ei ollut mitään rajoja, sillä palattuamme hotellille kolmen maissa vaihdoimme vain varustusta ja lähdimme beachille. Snorkkeloimme koralliriutalla kotvan aikaa – värikalojen runsaus löi meidät jälleen ällikällä.

Illalla seurassimme sivusilmällä matkatoimiston järjestämiä seuraleikkejä. Maininnan ansaitsee ilomielinen kilpailu, jossa pariskunnat ottivat mittaa toisistaan eri lajeissa. Hauskin oli vaatteiden vaihtaminen keskenään pussilakanassa seisten – aikaa kaksi minuuttia!

pe 26.3.

Koska sapatti lähestyi uhkaavasti, päätimme lähteä kaupunkiin hoitamaan pakolliset kuviot: tuliaisjuomien ja postikorttien oston. Tavarataloissa huomiota kiinnitti kassien tarkastus *sisään* tulevilta!

Voimakasta aallokkoa kavahtamatta kävimme jälleen sukeltellessa. Näimme jopa hengenvaarallisen *kivikalaa* (*stone fish*), joka ei onneksi koskettanut meitä! Tänään emme ruokkineet kaloja, sillä eilen tarjotesamme niille keksiä, *ylikersanttikalat* suorastaan villiintyivät (jos nyt villi kala voi enää villiintyä) ja olivat vähällä syödä meidätkin. Sitäpaitsi se on kiellettyä.

Hotellin uima-altaalla herkuttelimme kahvilla ja kreamikakulla ja kirjoittelimme postikortteja lempeän iltauringon vielä lämmittäessä juuri ennen vaipumistaan vuorten taakse.

*) Israelilaisten ja palestiinalaisten loppumattoman vihanpidon syytä avataan kansantajuisesti saman kirjailijan *Hadzi*-teoksessa.

Backgammonista unohtuivat nopat kotiin, joten pelasimme pöytätennistä. Kävimme myös tiukan taiston biljardipöydän ympärillä – ja vähän päälläkin.

la 27.3.

Ennen aamiaista kävelimme rantatietä etelään Egyptin rajalle asti. Näimme hienon *Princess*-hotellin pihapalmuissa *sähkömedenimijän* ja *Orchidee*-hotellin katonharjalla *kirjotaskun*. Meriobservatorion puutarha-aidan yli ihmettelimme kultarinnan näköisiä keltakurkkuisia lintuja, jotka säksättäen etsivät ruokaa punaisten kukkien seassa.

Aamiaisen jälkeen lähdimme uusin voimin samaan suuntaan, tällä kertaa *Coral World* -akvaariokeskukseen. Ihailimme snorkkeliretkiltä tuttuja kaloja isossa renkaanmuotoisessa altaassa, erillisissä akvaarioissa ja lopuksi meren alle rakennetussa observatoriossa. Meressä oli mm. pitkiä, ohuita kaloja, kuin kaislanlehtiä.

Paluumatkalla nähtiin *pikkukurppikotka*, jota saimme ihailla kaikessa rauhassa sen liidellensä kohti pohjoisempia seutuja. Juttelimme muutaman brittiornitologipariskunnan kanssa – ja saimme kutsun *Southamptoniin* ”kymmenen tähden majoitukseen”.

Näkötorniinkin kiivettiin, sieltä nähtiin keltaisen sukellusveneen lähtevän kierrokselle. Haialtaassa uiskentelevat vonkaleet vähän arveluttivat, mutta päättimme uskaltaa mukaan maksulliselle Coral Beachille uimaan iltapäivällä.

Iltapäivä sujui lueskelun, auringossa lekottelun ja pitkien snorklausretkien merkeissä. Näimme mm. *picasokalan*, josta olimme lukeneet aamupäivällä. Se on saanut nimensä siitä, että se näyttää Picasson piirtämältä. Tunnistamatta jäi mm. suuri keltakurkkuinen, sinertävä kala.

Illansuussa palasimme hotellille, jossa uhmasimme taas ”**Arabi Ahabin**” kameliretkiehdotuksia. Aterian kalaravintola *Last Refugessa* oli kaiken odottelun arvoisen! Söimme äyriäiskasaria ja sesam-mustekalaa, palanpainikkeeksi hyvää israelilaista valkoviiniä.

su 28.3.

Tarkkailimme mm. *välimerenvarpusta*, joka hämäsi meitä näyttämällä melkein varpuselta mutta ei ihan. Aamu oli ihana, tyyni ja lämmin. Veneretkestä tulisi helteinen.

Orionia-kuunari oli täynnä innokkaita auringon ja meren ystäviä lähtiessään Eilatin satamasta ensin kohti Jordanian rajaa – ihailimme tuota maata hetken mereltä käsin – ja sitten etelään *Korallisaarta* päin.

Kerroimme **Maarit**-oppaalle *Net*-matkojen konkursista, josta olimme itse kuulleet aamulla Jarmolta. Maarit oli hienoisesti järkyttynyt, mutta kykeni kuitenkin toimittamaan kuohuviinipullomme laivan jääkaappiin. Kehuttuamme hänen ruotsinkielentaitoaan hän sanoi osaavansa vielä paremmin norjaa, koska oli asunut vuoden verran Lofoteilla. Tästäkösi riemu syntyi, koska linturetkelimme siellä viime vuonna!

Introsukeltajat kutsuttiin opastukseen. Saimme kuulla, ettei tarvitse muistaa juuri muuta kuin hengittää. Märkäpukujen käyttövuoroista sovittiin.

Pian tultiin Korallisaarelle. Laiva ankkuroitiin, ja ensimmäiset onnelliset pääsivät sukeltamaan. Egyptille kuuluva saari oli pahaisenpieni hiekkakiviluoto, jossa oli tuskin erottuva ristiretkeläisajan linnoituksen raunio ja hienompi sakaramuurinen, turisteja varten rakennettu linna.

Kaikki halukkaat alkoivat snorklata ja ihailla riutan vedenalaista elämää. Kohta pääsimme yksityisopettajiemme **Aranin** (pesunkestävä *sabra*) ja **Duranin** mukana vajaan puolen tunnin scuba-sukellusretkelle noin viiden metrin syvyyteen. Kaloja ei täällä ollut yhtä paljon kuin omalla korallirannallamme – myöhemmin valitimmekin tästä Maaritille (samoin kuin tai-

vaalla näkynyttä pienenpienää pilvenhattaraa!). Huumorintajuinen opas melkein lupasi palauttaa meille rahat koko matkasta! Kannatti melkein valittaa.

Näimme sentään käärmemäisen, pitkän merimakkaran!

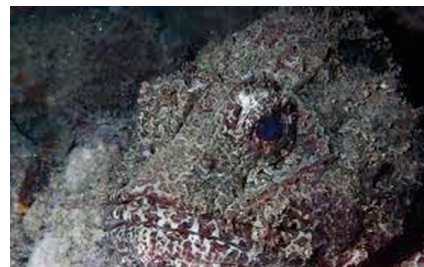
Paluumatkalla ihasteltiin *lentokaloja*, jotka räpistelivät pitkät matkat vedenpinnan yläpuolella! Kaukana horisontissa siinsi lentävien mattojen ja muiden myytien maa, öljyntuoksuinen Saudi-Arabia.

29.3.

Puoli neljältä aamulla jätimme hyvästit ikkunalaudan palmukyyhkylle ja lähdimme kentälle. Edessä oli taas tiukka utelutuokio kahtena versiona. Selvitimme ne. Lähtöselvitystä sai sen sijaan odottaa aika kauan, ja jotkut jupit olivat polttaa hihansa. Tukeva sisustus-suunnittelija joutui tosi tarkkaan syyniin: jok'ikinen esine ja vaatekappale tarkastettiin erikseen metallinpaljastimella – kaikki ilmeisesti siksi, että hän oli ostanut matkansa vasta lähtöpäivänä.

Tel Avivin (välilasku) lentoasema oli kuin suuri ja ylellinen tavaratalo. Katselimme putiikkeja ja hymyilimme salaa ortodoksijuutalaisille, joiden ohimokiehkurat ja kalotin päällä keikkuvat lierihatut näyttivät aika huvittavilta.

Aurinkoinen viikko Eilatin lintu-, kala- ja kamelimaailmassa oli siirtynyt mukavien muistojen joukkoon!

Kivikala (*Synanceia verrucosa*) on maailman myrkyllisin kala.

Lintuhavainnot:

(Suomesta tutut lajit lihavoitu)

Varpunen

Pulu

Palmukyyhky

Haarapääsky

Keltavästäräkki

Ruostekurkkusirkku

Kivitasku

Pippurilintu l. kyläbulbuli

Pikkumehiläissyöjä

Pelikaani

Kalasääski

Pitkäjalka

Punajalkaviklo

Tylli

Mustajalkatylli

Mustaviklo

Rantasipi

Haarahaukka

Hiiриhaukka

Räystäpääsky

Västäräkki

Liro

Vesipääsky

Naurulokki

Kaitanokkalokki

Harmaahaikara

Kynsihyppä

Punapäälepinkäinen

Silkkihaikara

Lehmähaikara

Arabiantimali

Tuulihaukka

Turkinkyyhky

Leppälintu

Pensaskerttu

Metsäkirvinen

Pikkukorppikotka

Punakylkirastas

Metsäviklo

Priinia

Kalliopääsky

Heinäkurppa

Selkälokki

Intian nokivaris

Välimerenvarpunen

Rusotasku

Säihkymedestäjä

Vaalea kultarinta

Kirjotasku

Arokorppi

Lapinkirvinen

Pippurilintu

Vesipääsky

Kirjotasku

Priinia

Kynsihyppä

Heinäkurppa

Arabiantimali

Säihkymedestäjä

Punapäälepinkäinen

Rusotasku

Ruostekurkkusirkku

Pikkukorppikotka

Teksti: Heli Naskali / IA